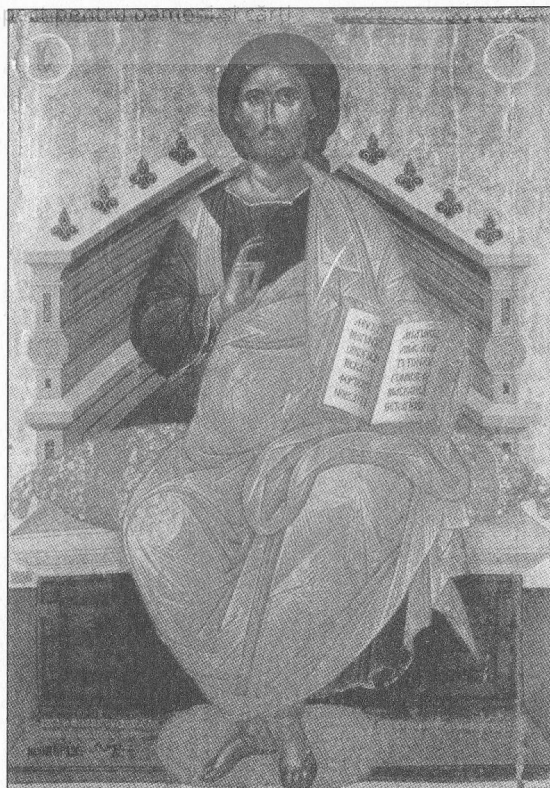




Hristos Învățătorul

Icoană bizantină, a doua jumătate a sec. al XV-lea. Pe Sfânta Evanghelie (Evangeliiar), pe care Hristos o ține în mână, stă scris:

„Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați, și Eu vă voi odihni pe voi. Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima, și veți găsi odihnă sufletelor voastre”

(Mt. 11: 28-29).

CATEHISM ORTODOX

DIMITRIE N. VERNARDAKIS

Editată și îmbunătățită de
CONSTANTINE CAVARNOS

Traducere în limba română de
Prof. PAUL BĂLAN



Editura EVANGHELISMOS
2019

Titlu original: SACRED CATECHISM OF THE
ORTHODOX CHURCH, by Demetrios N. Vernardakis
All Rights Reserved, Copyright © 2003 by Constantine
Cavarnos

Traducere: Prof. Paul Bălan
Corectură și diortosire: Pr. dr. Marin Comănescu
Machetare: Mariana Răbincă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VERNARDAKIS, DIMITRIE N.

Catechism Ortodox / Dimitrie N. Vernardakis ;
editată și îmbunătățită de Constantine Cavarnos ; trad. în
lb. română de prof. Paul Bălan. - București :
Evangelismos, 2019

ISBN 978-606-8562-64-3

I. Cavarnos, Constantine (ed.)

II. Bălan, Paul (trad.)

2

© Copyright Editura Evangelismos

Cuprins

Cuvânt-înainte	9
Nota traducătorului	11
Prefață de Beresford Potter	12
Prefață de Constantine Cavarnos	15
Notă biografică despre Vernardakis.....	23

Partea întâi

DOGME sau CU PRIVIRE LA CREZ

Articolele Crezului	27
Primul articol al Crezului. Dumnezeu Tatăl	28
Al doilea articol al Crezului. Hristos	37
Al treilea articol al Crezului.	
Mântuirea noastră.....	38
Al patrulea articol al Crezului. Răstignirea.....	40
Al cincilea articol al Crezului. Învierea.....	41
Al șaselea articol al Crezului. Înălțarea.....	41
Al șaptelea articol al Crezului.	
Cea de-A Doua Venire a lui Hristos.....	42
Al optulea articol al Crezului. Sfântul Duh.	
Sfânta Tradiție	44
Al nouălea articol al Crezului. Biserica.....	47
Al zecelea articol al Crezului. Sfântul Botez.....	52

Al unsprezecelea articol al Crezului.	
Învierea morților	53
Al doisprezecelea articol al Crezului.	
Viața ce va să fie	53

Partea a doua

ÎNCHINAREA LA DUMNEZEU sau CU PRIVIRE LA DUMNEZEIEȘTILE TAINE

Închinarea la Dumnezeu	56
Dumnezeiasca Liturghie	57
Cele șapte Taine dumnezeiești	58
1. Sfântul Botez	58
2. Taina Mirungerii	60
3. Dumnezeiasca Împărtășanie sau Euharistia	60
4. Pocăința sau Mărturisirea	64
5. Taina Hirotoniei	65
6. Taina Cununiei	66
7. Sfântul Maslu	66

Partea a treia

LEGEA MORALĂ. CELE ZECE PORUNCI

Considerații introductive	69
Cea Dintâi Poruncă	72
Cea de-a Doua Poruncă	78
Cea de-a Treia Poruncă	79
Cea de-a Patra Poruncă	80
Cea de-a Cincea Poruncă	83

Cea de-a Șasea Poruncă	84
Cea de-a Șaptea Poruncă	86
Cea de-a Opta Poruncă	87
Cea de-a Noua Poruncă	88
Cea de-a Zecea Poruncă	90
Scopul general al Celor Zece Porunci	90
Învățăturile lui Hristos	91

Partea a patra

LEGEA MORALĂ.

CELE NOUĂ FERICIRI EVANGHELICE

Lista Fericirilor	93
Cea dintâi Fericire	94
Cea de-a Doua Fericire	95
Cea de-a Treia Fericire	95
Cea de-a Patra Fericire	96
Cea de-a Cincea Fericire	97
Cea de-a Șasea Fericire	98
Cea de-a Șaptea Fericire	99
Cea de-a Opta Fericire	99
Cea de-a Noua Fericire	100

SUPLIMENT

de Constantine Cavaros

Iconografia și arhitectura ortodoxă	107
Iconostasul	116
Teologia Sfințelor icoane	125
Imnografia Bisericii	132

„Dogmele credinței creștine sunt cuprinse în întregime în Sf. Scriptură și în Tradiția Bisericii. Ele sunt rezumate în Simbolul de Credință, cu alte cuvinte, în Mărturisirea de Credință, care a fost alcătuit de către Cel dintâi Sinod Ecumenic de la Constantinopol și a fost confirmat de toate cele ce au urmat” – Cuvânt introductiv al lui Vernardakis, omis de Cobham, traducătorul „Catehismului”⁶.

PARTEA ÎNTÂI

Dogmele sau Cu privire la Crez

Articolele Crezului

Întrebare: **Câte articole are Crezul ortodox?**

Răspuns: **Crezul are douăsprezece articole, după cum urmează:**

I. Cred întru Unul Dumnezeu, Tatăl Atotțiitorul, Făcătorul cerului și al pământului, al tuturor celor văzute și nevăzute.

II. Și întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii; Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut.

III. Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire, S-a pogorât din Ceruri

⁶ Citat introdus de către Constantine Cavaros.

și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și S-a făcut om.

IV. Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pățimit și S-a îngropat.

V. Și a înviat a treia zi, după Scripturi.

VI. Și S-a înălțat la Ceruri și șade de-a dreapta Tatălui.

VII. Și iarăși va să vină cu slavă, să judece viii și morții, a Cărui împărăție nu va avea sfârșit.

VIII. Și întru Duhul Sfânt, Domnul de viață Făcătorul, Care din Tatăl purcede, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Fiul, este închinat și slăvit, Care a grăit prin proroci.

IX. Întru una, sfântă, sobornicească și apostolească Biserica.

X. Mărturisesc un Botez spre iertarea păcatelor.

XI. Aștept învierea morților.

XII. Și viața veacului ce va să fie. Amin.

Primul articol al Crezului

Întrebare: Care este cel dintâi lucru pe care-l învățăm chiar de la începutul Crezului?

Răspuns: Faptul că există un Dumnezeu.

Întrebare: Prin ce se dovedește faptul că Dumnezeu există?

Răspuns: Ni se dovedește mai întâi chiar prin propriul nostru eu, care ne arată că nici noi înșine nu ne-am putea crea și nici altcineva asemenea nouă nu ar putea crea.

Întrebare: Prin ce altceva se dovedește?

Răspuns: Se dovedește de către întreaga lume, cerul, pământul și prin toate lucrurile care nu se pot crea nici prin ele însele și pe care nici omul nu le poate crea.

Întrebare: Ce concluzie tragem din aceasta?

Răspuns: Trag concluzia că există o Ființă superioară omului și lumii, care a creat lumea și pe om, iar Această Ființă superioară este Dumnezeu.

Întrebare: Câte Ipostasuri sunt în Dumnezeu?

Răspuns: Dumnezeu este Întreit în Persoane: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh; și Aceste Trei Persoane sunt Sfânta Treime. Cele Trei laolaltă sunt Unul și Același Dumnezeu.

Întrebare: Ce altceva ai de spus cu privire la Cele Trei Persoane ale Sfintei Treimi?

Răspuns: Cea dintâi Persoană a Sfintei Treimi, Tatăl, este necreat și nenăscut; Cea de-a doua Persoană, Fiul este necreat și născut din Tatăl; Cea de-a treia Persoană, Sfântul Duh, este necreată și purcede de la Tatăl.

Întrebare: Care sunt caracteristicile de căpetenie ale lui Dumnezeu?

Răspuns: Dumnezeu este Unul, nematerial, atemporal, veșnic, omniprezent, atotputernic, atotbun, drept, atotînțelept și, în general, El este începutul și sfârșitul a toată desăvârșirea și virtutea.

Întrebare: Ce altceva ne mai învață cel dintâi articol al Crezului?

Răspuns: Faptul că Dumnezeu a creat cerul și pământul, precum și toate lucrurile văzute și nevăzute.

Întrebare: Care sunt lucrurile văzute?

Răspuns: Lucrurile văzute sunt toate cele pe care le vedem: pământul, soarele, stelele, omul și, în general, toate trupurile firești.

Întrebare: Care sunt lucrurile nevăzute?

Răspuns: Lucrurile nevăzute sunt toate cele pe care nu le vedem, precum sufletele și Îngerii.

Întrebare: Ce sunt Îngerii?

Răspuns: Îngerii sunt duhuri nemateriale care Îi slujesc lui Dumnezeu.

Întrebare: Există îngeri răi?

Răspuns: Există demoni sau draci, pe care Dumnezeu i-a creat buni, dar întrucât ei au voit să I se împotrivescă lui Dumnezeu, Dumnezeu i-a aruncat în focul și pedeapsa veșnică.

Întrebare: Care este activitatea demonilor?

Întrebare: Ei se luptă să-l atragă pe om spre rău și spre păcat, nu oricum, prin forță, ci prin minciună și înșelăciune.

Întrebare: Cărei lumi îi aparține omul, celei văzute și materiale, sau celei nevăzute și nemateriale?

Răspuns: Omul are un trup material și văzut și prin acesta el aparține lumii materiale și văzute; dar el are și un suflet nemuritor și nematerial, și prin acesta el aparține lumii nevăzute și nemateriale.

Întrebare: Care este locul omului în Creație?

Răspuns: Omul este cea mai înaltă și mai desăvârșită dintre toate creaturile văzute.

Întrebare: Din ce anume l-a făcut Dumnezeu pe om?

Răspuns: Dumnezeu l-a făcut pe om din țărână și a suflat în el un suflet veșnic și imaterial.

Întrebare: Cu cine l-a asemuit Dumnezeu pe om?

Răspuns: Dumnezeu l-a făcut pe om după chipul și asemănarea Lui.

Întrebare: Ce înseamnă aceasta?

Răspuns: Aceasta înseamnă că Dumnezeu a revărsat asupra omului toate trăsăturile pe care Însuși Dumnezeu le are, dar într-o mult mai mică măsură și intensitate.

Întrebare: De ce a făcut Dumnezeu lumea și pe om?

Răspuns: Dumnezeu a făcut lumea și pe om din marea Sa milostivire, pentru ca ele să fie părtașe bunătăților Sale.

Întrebare: Unde l-a așezat Dumnezeu pe om și ce i-a poruncit să facă?

Răspuns: L-a așezat în Rai și i-a dat putere asupra tuturor fiarelor și plantelor. I-a poruncit doar să nu mănânce din pomul

cunoștinței binelui și răului, fiindcă va muri și va fi nenorocit.

Întrebare: A păstrat omul porunca lui Dumnezeu?

Răspuns: Nu. Diavolul, sub chipul șarpeului, a înșelat-o pe Eva, soția lui Adam, care a mâncat și i-a dat și lui Adam, care a mâncat și el.

Întrebare: Cum au fost pedepsiți Adam și Eva pentru neascultarea lor?

Răspuns: Au fost alungați din Rai și, din ființe fericite și nemuritoare, au devenit muritori și nefericiți.

Întrebare: În ce consta fericirea de mai înainte a lui Adam și a Evei?

Răspuns: În aceea că erau aproape de Dumnezeu și pururea doreau și săvârșeau binele și niciodată răul.

Întrebare: În ce a constat nefericirea de mai apoi a lui Adam și a Evei?

Răspuns: În aceea că au fost îndepărtați de Dumnezeu, pe Care ei au început să-L și uite, și în aceea că în loc să săvârșească binele, erau mai înclinați către cele rele.

Întrebare: Cum numim noi neascultarea lui Adam și a Evei?

Respect Răspuns: O numim păcat.

Întrebare: Păcatul s-a limitat doar la Adam și Eva?

Răspuns: Nu, ci el s-a transmis tuturor oamenilor care se trăgeau din ei.

Întrebare: Care sunt consecințele păcatului?

Răspuns: Consecințele păcatului lui Adam și Eva au fost mai întâi că L-au uitat cu totul pe Dumnezeu și s-au înstrăinat de El și au devenit înclinați nu spre cele bune, pe care le voiește Dumnezeu, ci către cele rele, pe care le voiește diavolul.

Întrebare: Dumnezeu nu l-ar putea împiedica cu forța pe om de la păcat?

Răspuns: Fiind Atotputernic, ar putea, dar nu voiește aceasta, deoarece, fiind Atotbun, El l-a creat pe om cu facultatea voii libere și a stăpânirii de sine.

Întrebare: Dumnezeu nu a prevăzut faptul că omul va păcătui?

Răspuns: El a prevăzut acest lucru, fiindcă El prevede și știe dinainte toate lucrurile, atât pe cele bune, cât și pe cele rele. Însă Dumnezeu nu este pricina răului, ci diavolul și faptul că omul greșește și că se

poate împotrivi diavolului și poate evita răul, dar nu o face.

Întrebare: Ce mijloace folosește diavolul pentru a-l împinge pe om la păcat?

Răspuns: Plăcerile și bucuriile trupești ale omului, dorințele și poftele lui cele rele, dar și patimile.

Întrebare: Era cu puțință ca omul să fie izbăvit și eliberat prin propriile sale eforturi din starea de păcătoșenie în care se afla?

Răspuns: Nu era cu puțință.

Întrebare: Atunci înseamnă că era menit să rămână în această stare?

Răspuns: Nu, deoarece Dumnezeu, ca fiind prietenul atotbun al omului, prevăzuse de la început faptul de a-l mântui pe om din păcat, la vremea potrivită.

Întrebare: Ce este Pronia dumnezeiască?

Răspuns: Noi numim Providență, cugețul și prevederea pe care o are Dumnezeu în păstrarea și binele întregii lumi.

Întrebare: Care este Pronia lui Dumnezeu cu privire la om?

Răspuns: Aceea ca omul să fie mântuit de păcat fără a forța voia liberă a omului.

Întrebare: Cum a fost acest lucru cu putință?

Răspuns: Acest lucru a fost cu neputință omului, dar nu și lui Dumnezeu, Care, în acest scop L-a trimis pe pământ pe Cel Unul Născut Fiu al Său spre a-l mântui pe om din păcat.

Întrebare: Cum a împlinit Fiul lui Dumnezeu această mântuire?

Răspuns: Prin a Se face Om și a muri pe Cruce.

Întrebare: De ce a devenit El om?

Răspuns: Pentru a-l învăța pe om ca om, și astfel să nu forțeze voia liberă a omului.

Întrebare: Ce consecință au avut învățăturile și moartea Fiului lui Dumnezeu?

Răspuns: Mântuirea omului din păcat, care a fost luat de la om și iertat de Dumnezeu.

Întrebare: De ce nu a venit această mântuire mai devreme?

Răspuns: Deoarece era necesar ca omul să fie pregătit treptat pentru a primi învățăturile Fiului lui Dumnezeu.

Întrebare: Care a fost Legea care l-a pregătit pe om pentru aceasta?

Răspuns: Legea pe care Dumnezeu a dat-o prin Moise israeliților și care este cuprinsă în Vechiul Testament.

Al doilea articol al Crezului

Hristos

Întrebare: Care este cel de-al doilea articol din Crez?

Răspuns: „Și întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, Care din Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii; Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut, nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut”.

Întrebare: Ce ne învață cel de-al doilea articol al Crezului?

Răspuns: Ne învață atributele Celei de-a doua Persoane a Sfintei Treimi, Care este Însuși Fiul lui Dumnezeu, Care S-a făcut om și a pățimit moarte pentru a-i mântui pe oameni de păcat.

Întrebare: Care sunt aceste atribute ale Celei de-a doua Persoane?

Răspuns: Faptul că El este Unul Născut Fiu al lui Dumnezeu, Care nu a fost făcut